

Іщенко Т. М., Моруза К. О.
Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана,
Лимар О. В.

Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

ОСОБЛИВОСТІ АКТИВІЗАЦІЇ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ ВИЩИХ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ ПРИ НАВЧАННІ ДІЛОВІЙ ІНОЗЕМНІЙ МОВІ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ПРЕЗЕНТАЦІЙ POWER POINT MS WORD

Авторами проведено теоретичне дослідження особливостей застосування інноваційного методу використання презентацій Power Point MS Word при навчанні діловій іноземній мові студентів немовних вищих закладів освіти, визначено основні особливості, переваги та недоліки використання методу, а також проведено спільне дослідження ефективності використання такого методу. Стаття містить результати експерименту з активізації пізнавальної діяльності та підвищення успішності студентів двох вищих навчальних закладів.

Ключові слова: інноваційна технологія, мультимедіа, презентація, Power Point MS Word, професійне спрямування.

Останні тенденції системи вищої освіти України до євроінтеграції обумовили зміну стратегії викладання іноземних мов у вищій школі, зокрема процес навчання набув творчо-практичного спрямування, та відповідно до європейської програми трансферта кредитів навчання іноземній мові набуло більш прагматичного характеру. Студент, який вивчає іноземну мову у немовному вищому закладі освіти, набуває знань, вмінь та навичок комунікації на професійну тематику іноземною мовою, таким чином отримати можливість перевестися на навчання до вищого навчального закладу Європи чи зайняти конкурентоспроможне місце на європейському ринку праці. Викладачі вищої школи опановують інноваційні методи навчання студентів іноземним мовам, які сприяють активізації пізнавальної діяльності студентів, підвищенню мотиваційного фактору та формуванню творчої особистості, готової до професійної діяльності за кордоном.

Однією з інноваційних технологій, які успішно застосовуються викладачами вищої школи на заняттях з іноземної мови, є використання презентацій Power Point MS Word. Ця тема дослідження є **актуальною** тому, що ця технологія є простою та доступною у використанні, а також вона є високорезультативною.

Сфера використання інформаційних технологій (ІТ) у навчальному процесі з іноземної мови постійно розширюється. Якщо кілька років тому вона обмежувалась електронними словниками та програмами для перекладу текстів, то сьогодні викладачі іноземних мов активно використовують можливості мережі Інтернет, а також такі програми як Microsoft Publisher, PowerPoint, використовуються тестові програми, електронні підручники, енциклопедії з іноземних мов. Відповідно багато українських педагогів почали

вивчати проблему використання мультимедіа в педагогічному процесі у вищих навчальних закладах, зокрема використання презентацій Power Point.

Дослідження багатьох вітчизняних та зарубіжних учених (Б. С. Гершунський, Ю. І. Машбіц, М. Буняєв, М. Лапчик, А. Борк, Г. Клейман, М. І. Anderson, L. Krathwohol, D. R та ін.) присвячені проблемі створення високоякісного в дидактичному плані програмного забезпечення та підготовці педагогів, які б володіли методикою використання засобів мультимедіа.

В останні роки в Україні інтенсивно досліджують питання запровадження в навчальний процес ІТ. Проблема формування вмінь використовувати інформаційно-комунікаційні технології в навчальному процесі розглядається у працях С. О. Гунько, М. І. Жалдака, Ю. І. Машбиця, Н. В. Морзе, Ю. В. Триуса, С. О. Христочевського. Крім того, ці питання досліджували Н. Р. Балик, Р. Вільямс, О. О. Гокунь, К. Маклін, Н. В. Морзе, В. А. Каймін, Ю. С. Рамський. Вплив інформаційно-комунікаційних технологій на зміст і методи навчання вивчали Н. В. Апатова, В. І. Ключко.

Н. П. Дементієвська вважає, що використання в навчальному процесі ІТ навчання, а зокрема мультимедійних презентацій допомагає викладачам іноземної мови досягти плавного переходу від набуття лексичних мовленнєвих умінь у процесі комунікації, збільшує діапазон термінологічної лексики за фахом, зроби́ть процес навчання цікавим, пізнавальним, професійно спрямованим та особистісно значущим [1, с. 204]. На думку Н. В. Морзе, ІТ навчання стимулюють когнітивні процеси та активізують мовний і мовленнєвий матеріал в іншомовному спілкуванні студентів, розвивають творчі здібності і професійно орієнтовані вміння в наближених до реальних умовах [2, с. 54].

Як свідчить практичний досвід роботи у немовному вузі, більшість студентів чекають від практичних занять з іноземної мови можливості спілкуватися та висловлюватися на мові, яку вони вивчають. Ми вважаємо, що чим більше спілкуються та розмовляють студенти, тим краще організоване практичне заняття, тому що головна мета при вивченні іноземної мови – це здатність до спілкування цією мовою. Використання мультимедійних презентацій Power Point MS Word заохочує студентів до спілкування іноземною мовою. Мультимедійна презентація може містити різноманітні інформаційні об'єкти, такі як текст, графіка, відео, анімація та звук [3, с. 24]. При цьому застосовуються інструментальні засоби розробки навчальних мультимедіа-матеріалів для формування гіперпосилань між фрагментами змістовних частин, забезпечення інтерактивності та створення багат шарових модульних структур, які містять цифрові фотографії, скановані зображення, фрагменти фільмів і текстів.

Презентація, як комп'ютерний документ – це послідовність слайдів, тобто електронних сторінок. PowerPoint – це графічний пакет підготовки презентацій, слайд-фільмів і спецефектів, що супроводжують їх показ на екрані, розподільний матеріал, а також конспект і план доповіді, що

зберігаються в одному файлі, створеному за допомогою PowerPoint. Він надає користувачеві все необхідне – потужні функції роботи з текстом, у тому числі малювання контуру тексту, засоби для малювання, побудова діаграм, широкий набір стандартних ілюстрацій і т. ін. [3, с. 51].

Створені засобами PowerPoint слайди можна роздрукувати на чорно-білому або кольоровому принтері. Демонстрація такого документу може відбуватися на екрані монітору комп'ютера чи на великому екрані за допомогою спеціальних пристроїв – мультимедійного проектора, мультимедійного плато, екрана-плазми, телевізора тощо. Студенти бачать чергування зображень, на кожному з яких можуть бути текст, фотографії, малюнки, діаграми, графіки, відеофрагменти, і все це може супроводжуватися звуковим оформленням – музикою чи голосовим коментарем диктора. Демонстрацію презентації супроводжує розповідь викладача або монологічно-діалогічне мовлення студентів.

Доцільно класифікувати презентації Power Point MS Word на такі види:

1. *Офіційна презентація* – офіційний шаблонний звіт по темі. Доцільно використовувати такі презентації при ознайомленні та систематизації граматичного матеріалу.

2. *Офіційно-емоційна презентація*. Така презентація використовується для двох цілей: передати слухачам деяку офіційну інформацію та переконати в чомусь. Презентація такого типу може використовуватись для ознайомлення студентів із країнознавчо-культурологічною компетенцією, особливостями неформального спілкування іноземною мовою. Слайди можуть містити не тільки текстову частину, але й музику, відеофрагменти.

3. *“Стенди”*. Презентація складається тільки з ілюстративного матеріалу. Слайди містять тільки ілюстрації, кількість підписів мінімальна, комп'ютер використовується як звичайний слайд-проектор. Вся робота щодо пояснення змісту покладається на викладача. Дуже бажаний єдиний шаблон оформлення. Такий тип презентацій доцільно використовувати при роботі з професійними аспектами іншомовної лексики (лексична тема “Особливості ведення ділової банківської документації” чи “Заповнення медичної документації” та зразки заповнення, представлені на екрані).

4. *“Подвійна дія”*. На слайдах презентації, крім зображень, використовується текстова інформація. Вона може або пояснювати зміст слайду, або його “розширювати”.

5. *Інтерактивний семінар* створюється для проведення семінару в режимі діалогу з аудиторією. Стають допустимими різноманітні анімації, рухомі малюнки, фотографії, що обертаються, об'єкти навігації, і особливо – розгалуження презентації: залежно від відповідей слухачів, їх реакції на запитання і твердження. Використання цього виду потребує значної мовної підготовки від аудиторії та може застосовуватись при вільному володінні іноземною мовою.

6. *Електронний роздатковий матеріал*. Матеріал презентації має

викладатися вичерпно, докладно, оскільки у слухача немає можливості перепитувати доповідача. Додатковий матеріал може міститися у гіперпосиланнях або у спеціальних замітках до слайду. Якщо презентація призначена для самостійної роботи, її інтерфейс, навігація по слайдах, можливості розгалуження повинні бути добре продумані та обґрунтовані.

7. *“Інформаційний ролик”*. Ролик має демонструватися самостійно і незалежно від доповідача, причому автоматично повертатися до його початку. Весь показ проходить в автоматичному режимі [5, с. 24]. Презентація містить матеріали інформаційно-рекламного характеру, наочні матеріали, розраховані на швидке сприйняття. Наприклад, така презентація може використовуватися на студентських конференціях самими студентами.

Презентації Power Point MS Word можуть бути призначені для: супроводу лекції (текст, ілюстрації, інтерактивні засоби спілкування з аудиторією); ілюстрування лекції, доповіді (тільки малюнки, графіка, відео); узагальнення, представлення результатів діяльності студентів, як у методі проектів; постановки проблеми, створення пізнавальної мотивації; перевірки або самооцінки знань чи вмінь, тобто тестові;

Отже, ми можемо визначити **основні переваги** використання презентацій у навчанні іноземним мовам професійного спілкування: підвищення мотиваційного компоненту за рахунок наочності, охоплення актуальної тематики, інтерактивності та ініціативи студентів, творчого характеру проведення занять. Використання презентацій допомагає викладачу знайти спільну мову із комп'ютеризованими студентами.

Проте, використання методу також має **низку недоліків**. Часто презентації містять лише викладення теорії з підручника чи посібника (енциклопедії тощо). Це є недоцільним, оскільки зменшується мотиваційний компонент, не слід це робити ще й тому, що слайд на екрані демонструється протягом обмеженого проміжку часу, що не сприяє ні сприйняттю, ні запам'ятовуванню нового матеріалу та означень. У презентаціях, виконаних за допомогою інтернет-ресурсів, використовується текстовий матеріал, що не відповідає лінгвістичним можливостям студентів. Викладач повинен досить ретельно підбирати рівень презентації, зокрема коли мова йде про професійну тематику та термінологію. Розміщення на слайді великого обсягу текстового матеріалу, для читання і осмислення якого необхідно багато часу, так само як і перевантаженість презентацій ілюстративним матеріалом, який не стосується її змісту, а часто заважає розумінню основного. Перевантаженість анімаційними ефектами (різноманітна зміна слайдів, більшість елементів крутиться, виїжджає, вилітає тощо – це ускладнює сприйняття, а не акцентує увагу на головному матеріалі та не полегшує запам'ятовування). Хоча використання анімації і сприяє поживленню пізнавальної діяльності студентів.

Популярними помилками при створенні презентацій, як було визначено на досвіді викладачів, є наступне: створення так званого “реферату з

малюнками” чи “мультимедійного реферату”, тобто використання великої кількості слайдів (більше 10) з текстовою інформацією, переписаною з підручників, посібників, Інтернету, замість формулювання тез чи ключових, опорних слів та фраз; створення так званого “фотоальбому” – забагато ілюстрацій (фотографій чи малюнків) з підписами; розміщення в презентації, що призначена для супроводу доповіді, таблиць замість відповідних діаграм; невідповідність фону презентації та іншого оформлення її змісту; нечитабельність тексту (розмір шрифту (<20), невідповідність кольору букв і фону, добір типу накреслення шрифтів, дуже складних для читання.

З метою з'ясування ефективності використання методу нами було проведено експеримент, в якому взяли участь 200 студентів, яким викладались курси “Професійна англійська медичного спрямування” та “Професійна англійська мова економічного спрямування”. Для підвищення достовірності в контрольну та основну групи були обрані студенти із різних ВНЗО – НМУ ім. О. Богомольця та КНЕУ ім. В. Гетьмана. Дослідження проводилося протягом вересня – грудня 2011 року. Студенти контрольної групи навчалися за традиційною методикою, без використання засобів мультимедіа. Студенти експериментальної групи вивчали іноземну мову із залученням презентацій Power Point MS Word, зокрема при викладанні граматичних тем: Revision of the Verb Tenses, the Gerund, the Infinitive та професійного аспекту: Peculiarities of cardiovascular diseases, Insurance, National Health Service System, Economic systems, Demand, Supply.

Всього протягом періоду дослідження (4 місяці) викладачі використали 6 презентацій на заняттях з іноземної мови. Наприкінці вивчення дисципліни зі студентами було проведено анкетування, а також було визначено рівень їх успішності за обраними темами. Студентам було запропоновано оцінити діяльність викладачів, а також їх власну зацікавленість у вивченні предмету. Результати опитування було оброблено за допомогою статистичної програми SPSS Statistica 17.0, основні – наведено в таблиці.

Таблиця

Визначення мотиваційного компоненту до вивчення професійно спрямованої іноземної мови у студентів

<i>Запитання анкети</i>	<i>Контрольна група, середній показник</i>	<i>Експериментальна група, середній показник</i>
Оцініть за 5-бальною шкалою якість проведення занять	3,96	4,43
Оцініть за 5-бальною шкалою методи, які використовує викладач на заняттях	4,12	4,55
Визначте за 5-бальною шкалою Ваше ставлення до предмету	4,01	4,58
Який Ваш середній бал з іноземної мови?	3,47	4,22

Проведений аналіз успішності поточної навчальної діяльності та результатів складання ПМК показав, що студенти експериментальної групи

складали ПМК та отримували більш високі оцінки, ніж студенти контрольної групи. Так, середній бал студентів контрольної групи за даними викладачів становив 3,31, коли середній бал в експериментальній групі було визначено як 3,89. В експериментальній групі 87% студентів склали ПМК з першого разу, коли в контрольній групі цей показник становив 66%. В експериментальній групі показник невідвідування студентами практичних занять становив 37% від загальної кількості занять, коли в експериментальній групі студентами було пропущено лише 14,6%. Тобто, вищенаведені дані свідчать про підвищену мотивацію студентів внаслідок використання презентацій Power Point MS Word на заняттях з іноземної мови.

Висновки. Використання в навчальному процесі ІТ навчання, а зокрема мультимедійних презентацій допомагає викладачам іноземної мови досягти плавного переходу від набуття лексичних мовленнєвих умінь у процес комунікації, збільшує діапазон термінологічної лексики за фахом, зробить процес навчання цікавим, пізнавальним, професійно спрямованим та особистісно значущим. Були визначені основні переваги використання презентацій у навчанні діловій іноземній мові: підвищення мотиваційного компоненту за допомогою наочності, охоплення актуальної тематики, інтерактивності та ініціативи студентів, творчого характеру проведення занять. Використання презентацій допомагає викладачу знайти спільну мову із комп'ютеризованими студентами. Основними недоліками використання презентацій на заняттях з іноземної мови є їх трудомісткість для викладача, вимоги до кваліфікації та креативності того, хто складає презентації, вміння працювати з комп'ютерними програмами тощо. Результати проведеного експерименту із використанням презентацій протягом навчання студентів курсу "Фахова іноземна мова" свідчать про підвищену мотивацію студентів внаслідок використання презентацій Power Point MS Word на заняттях з іноземної мови.

Використана література:

1. Дементієвська Н. П. Як можна комп'ютерні технології використати для розвитку учнів та вчителів / Н. П. Дементієвська, Н. В. Морзе // Актуальні проблеми психології: Психологічна теорія і технологія навчання / за ред. С. Д. Максименка, М. Л. Смульсон. – К. : Міленіум, 2005. – Т. 8, вип. 1. – 238 с.
2. Дементієвська Н. П. Комп'ютерні технології для розвитку учнів та вчителів / Н. П. Дементієвська, Н. В. Морзе // Інформаційні технології і засоби навчання : зб. наук. праць / за ред. В. Ю. Бикова, Ю. О. Жука / Інститут засобів навчання АПН України. – К. : Атіка, 2005. – 272 с.
3. Информационные и коммуникационные технологии в подготовке преподавателей.(русское издание). Институт новых технологий по поручению Отдела высшего образования ЮНЕСКО. Division of Higher Education, ЮНЕСКО, 2005. – 367 с.
4. Конференция Санкт-Петербургской ассоциации преподавателей английского языка "Обучение в информационную эпоху" и российско-американский семинар "Информационные технологии в обучении английскому языку"// Информационные технологии в образовании. Ежеквартальный бюллетень НГТУ и ассоциации "Сибирский открытый университет". – 2006. – № 3. – С. 16 (<http://bit.edu.nstu.ru>)

5. Москалева И. С. Использование компьютерных технологий для профессиональной подготовки учителей иностранного языка / И. С. Москалева, С. К. Голубева. // Иностранные языки в школе. – 2005. – № 1. – С. 83-87.
6. Anderson L. A taxonomy for learning, teaching and assessing. A revision of Bloom's Taxonomy of Educational Objectives / L. Anderson, D. R. Krathwohl. – New York : Longman, 2001. – 145 p.
7. Hartmud Häfele 101 e-learning Seminarmethoden. Manager Seminare Verlag GmbH / Hartmud Häfele, Kornelia Maier-Häfele. – 2. Ausgabe. – 2005. – 368 P.
8. Reinhold Rabenstein; Rene Reichel, Michael Thanhoffer. Das Methoden-Set : 5 Bücher für Referenten und Seminarleiterinnen / Reinhold Rabenstein; Rene Reichel, Michael Thanhoffer. – Münster: Ökotoxia Verlag. – 2009. – 198 p.

ИЩЕНКО Т. Н., МОРУГА К. А., ЛЫМАР О. В. Особенности активизации познавательной деятельности студентов нелингвистических высших учебных заведений при обучении деловому иностранному языку с использованием презентаций Power Point MS Word.

Авторами было проведено теоретическое исследование особенностей использования инновационного метода презентаций Power Point MS Word при обучении иностранным языкам в нелингвистических высших учебных заведениях, определены особенности, преимущества и недостатки метода, а также было проведено объединенное исследование эффективности использования метода. Статья содержит результаты эксперимента по активизации познавательной деятельности и повышению успеваемости студентов двух высших учебных заведений.

Ключевые слова: инновационная технология, мультимедиа, презентация, Power Point MS Word.

ISCHENKO T., MORUGA R., LYMAR O. V. Peculiarities of activization students' learning activity in the non-linguistic educational establishments by means of Power Point MS Word presentations.

The authors have studies the theoretical aspects of using the Power Point MS Word presentation methods in higher educational establishments as well as the main benefits and drawbacks of the methods. The article contains the results of the empirical experiment carried on the students of two non-linguistic universities in Ukraine.

Keywords: innovative technology, multimedia, presentation, Power Point MS Word, professional foreign language study.

**Кардашов В., Романцов С.
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького**

**ФІЛОСОФІЯ ХУДОЖНЬО-ТВОРЧОГО РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ
МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА НА ЗАНЯТТЯХ ХОРЕОГРАФІЄЮ**

У статті розглядається філософія художньо-творчого розвитку молодшого школяра, яка виступає основою його естетичного виховання. Хореограф-педагог повинен знати витоки танцю, його філогенетичну, образну природу, а також вікові особливості дитини – кожна особистість розвивається індивідуально, але водночас існують загальні, родові закономірності, які ми повинні використати у відповідній педагогічній моделі.

Ключові слова: походження мистецтва, пластична “першомова”, філогенез, онтогенез, художньо-творчий розвиток дитини.